

Föreningen Svenskbyborna

Nyhetsbrev sommar 2022

Hej,

Här kommer det ett extra nyhetsbrev! På grund av kriget i Ukraina som drabbat Gammalsvenskby hårt har tillkommit många nya medlemmar. Därför vill vi skicka ut information om föreningen och om vad som är på gång.

Vi hälsar nya medlemmar varmt välkomna!

Mycket fokus ligger just nu på att rapportera och hjälpa byns innevånare så mycket som möjligt. Det är fantastiskt att känna kraften i att vilja hjälpa.

Vill ni bidra till vårt humanitära arbete i Gammalsvenskby, swisha till 123 437 61 41 eller vårt plusgiro 187879-2.

Föreningsinformation, nyhetsbrev och aktuell information om kriget finns på:

www.svenskbyborna.se och
[facebook/svenskbyborna](https://facebook.com/svenskbyborna).

Föreningen Svenskbyborna

är en ideell förening som bildades 1954. Föreningen sprider kunskap om Svenskbybornas historia, driver ett museum i Roma, ordnar aktiviteter, ger ut böcker och har mycket kontakt med och bedriver svenskundervisning, hjälparbete och öppnar snart ett museum i Gammalsvenskby. Föreningen är öppen för alla som är intresserade av Svenskbyborna. Vi har omkring 600 medlemmar i hela Sverige och har sätet på Gotland. På sikt tänker vi oss bli en internationell förening.

Årsmöte den 1 Augusti kl 13.30 i Svenskbymuseet.

Värva en vän, tillsammans är vi starka!

Årsavgiften är 150 kr per person, hemmavarande barn 50 kr, dock högst 350 kr.

Betala till pg 187879-2 eller swish 123 225 22 86.

Kom ihåg att skriva namn, aktuell adress eller mejladress och vad du betalar för!

Skriv gärna in alla familjemedlemmar, så att antal medlemmar blir rätt.

KALENDARIUM 2022

Det kan också tillkomma fler aktiviteter. Se på hemsidan för exakta datum och tider.

30/6-14/8 Svenskbymuseet i Roma

Öppet Tors-sön kl 13-16.

Maj, juni Aug, sept, okt. Sönd. kl 13-16.

29 juni kl 19.00 Svenskbykören övar
Svenskbymuseum i Roma.

29 juni kl. 19.00 Jazzkonsert i Burs kyrka
till förmån för Gammalsvenskby.

17 juli kl 13-16 Loppis

Textiloppis med tyger, redskap, garner mm till förmån till Gammalsvenskby.
Svenskbymuseum.

27 juli kl 19.00 Svenskbykören övar
Svenskbymuseum

31 juli Föreläsning

"Gammalsvenskby i nöd och lite lust"
Krisåren i Gammalsvenskbys historia.
Med Jörgen Hedman i Svenskbymuseum.

1 augusti Högtidsdagen i Roma

10.00 Gudstjänst

14.00 Årsmöte

Försäljning av kaffe och smörgås

10-11 september kl 13-16

Svenskbymuseum extra öppet med anledning av kulturarvsdagarna.

29 oktober kl 18.00 Höstträff på Gotland.

Hemlagad borsjtj och föreläsning. Vänge bygdeg.
Anmälan till Lilian Jakobsson. 0704-21 73 22 .

December Svenskbyträff i Stockholm

I höst:

Mattraditioner och ev. släktforskning

Studiecirklar, intresseanmälan till Anki Wallin på 070-7442017; ac.wallin@hotmail.com.

Torsdagsfika och arkivgrupp.

Se hemsidan för dagar och tider

Håll utkik på hemsidan och på Facebook!

Föreningen Svenskbyborna

Föreningen

Svenskbyborna

Föreningen Svenskbyborna är en ideell förening som förenar ättlingar till svenskbyborna samt andra intresserade. Vi sprider kunskap om Svenskbybornas historia, har ett museum på Gotland och ger ut böcker. De sista tio åren erbjuder föreningen svenskundervisning för de som vill i Gammalsvenskby.

Sedan i mitten av 1990-talet bedriver vi hjälparbete med stöd till sjukvård, stöd till äldreården, socialtjänsten samt också till kulturella evenemang och lokala institutioner. Vi har väl upparbetade kontakter med kommunkontoret, kyrkor, poliklinik, socialtjänst, skola och ålderdomshem. Hjälparbetet fokuserar på barn, gamla och de mest utsatta i byn.

Svenskbyborna

Svenskbyborna kommer från Gammalsvenskby i Ukraina. De var svensktalande bönder från Dagö som 1781 tvingades flytta till södra Ryssland, nära Krimhalvön vid Svarta havet. De byggde upp en svensk by, behöll sitt språk och levde där i nästan 150 år. Efter svåra tider med världskrig, revolution och hungersnöd fick svenskbyborna tillstånd att resa hem till Sverige 1929. De flesta av dem hamnade på Gotland och några återvände till Ukraina.

Svenskbymuseet

Föreningen har ett museum i Roma Här finns en utställning som om svenskbybornas unika historia. Här finns bilder, filmer och föremål och en lyssnarstation där besökarna kan lyssna på gammalsvenska sånger och berättelser.. Museet är också en viktig mötesplats med kafé och arkiv. Det finns en arkivgrupp som arbetar med att digitalisera arkivet. Under 2020 bestämde föreningen att skapa ett museum i Gammalsvenskby. Vi har där köpt in och renoverade den före detta kolchospuben och har gjort klart en utställning, likt den i Roma. Den skulle invigas den 1 maj 2020, men har skjutits upp på grund av pandemin och 2022 av kriget.

Det blivande museet i Gammalsvenskby

Forskning och förlag

Föreningen har gett ut ett stort antal böcker. Den flitigaste författaren är adjunkten Jörgen Hedman som forskat mycket om Svenskbyborna. Vi samarbetar också med en forskare från Dnipro i Ukraina, som tidigare gjort uppsatser om Gammalsvenskby. När kriget bröt ut var han tvungen att fly till västra Ukraina och museet han jobbade på stängde. Vi har sedan en månad anställt honom för att forska och leta efter, för oss nya uppgifter från ukrainska arkiv. Detta finansierar vi genom Utas-fonden, som är pengar skänkta till föreningen för att gå till forskning och museiverksamhet.

ICLD-projekt.

Region Gotland är vänort med Gammalsvenskby/Zmijivka. Det sista demokrati-projektet ”Pilotby i förändringstid” som handlade om kulturturism i byn är nu avslutat.

Ett nytt ett-årigt projekt mellan Region Gotland och Region Beryslav (där Zmijivka/Gammalsvenskby ingår är beviljat. Det är en förstudie för att börja ett större projekt kring landsbygdsutveckling. På grund av kriget ligger det just nu på is, men vi kommer att kämpa för att kunna fortsätta detta viktiga arbete.

Kriget 2022

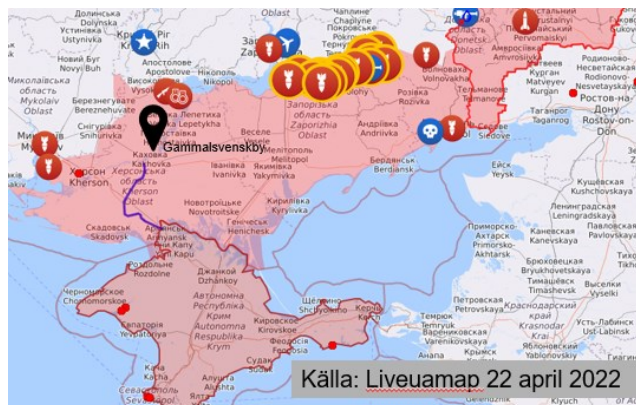
Den 24 februari drabbades Ukraina av krig igen. Ofattbart i Europa 2022. Byborna vaknade av tung beskjutning vid kraftdammen i Nova Kakhovka, som ligger 25 km längre ned längs med floden. Ryssland ockuperade Beryslavs region, där Gammalsvenskby ligger den 24 mars.

Byn är nu isolerad. El och internet svajar och det är tidvis svårt att hålla kontakt med omvärlden. Byborna lever mycket på självhushåll och klarar oftast att få vatten, mat och värme. Ukrainsk TV är nedkopplad och nu visas bara rysk propaganda. Mediciner och hygienprodukter är en stor bristvara. Gammalsvenskby och kommunstaden Beryslavs utsätts för plundring. Byldsten i Gammalsvenskby blev bortförd på valborgsmässoafton av ryska ockupationsmakten. Han kom tillbaka efter tre veckor och är nu entledigad från sin tjänst. Han behöver lugn och ro för att rehabilitera sig.

Det pågår strider norr om byn och ryska missiler och flygplan flyger ständigt över byn.

De har kunnat sätta lite potatis, men när den nu är mogen går den inte att sälja på grund av kriget.

Ockupanterna stängde ner ukrainsk internet och mobilnät i slutet på maj, så det är mycket svårt att hålla kontakt med omvärlden och nära och kära.

Gammalsvenskby ligger på västra stranden av Dnepr

Korrekt rapportering

Föreningen håller ständigt kontakt med byn och rapporterar om läget i byn genom en dagbok på vår hemsida och facebook, så att alla intresserade kan följa läget. Vi berättar om det aktuella läget i byn i media, lokal tidningar, rikstidningar, radio och TV. Vi ser till att uppgifter är bekräftade och vi är rädda om våra kontakter, så vi går inte ut med namn på enskilda. Det är viktigt för såväl byborna som för svenskar att få korrekta rapporter. Bybornas största rädsla är att världen inte ska veta vad som pågår i byn och många i Sverige och Kanada har relationer till byn och bryr sig om vad som händer och vill hjälpa.

Personalen på byns poliklinik tar emot en hjälpsändning

Krigsinsamling

I mitten av februari startade vi en extra krigsinsamling för att kunna göra extra hjälpinsatser. Vi har lyckats få ner flera hjälpsändningar med främst medicin och mat. Vi har sedan kriget började byggt upp ett pålitligt nätverk med organisationer, privata organisationer och modiga chaufförer i Sverige, Ukraina och Polen. Det är viktigt att få fram rätt hjälp. Våra insamlade pengar har främst gått till inköp av mediciner, förnödenheter, hygienprodukter och transporter. Alla pengar redovisas i årsredovisningen på årsmötet.

Vi har hjälpt flera familjer med sin flykt och tagit emot några familjer i på Gotland. Ungefär en tredjedel av invånarna, c:a 700 personer, främst kvinnor och barn har flytt. Ett 50-tal är i Sverige. Vi ser också ett stort behov framåt med hjälp, vad som än händer i kriget. Byborna kommer också långsiktigt att behöva ha hjälp att starta om.

Stefan Amér, familjeläkarna skänkte mediciner och Jan Ullberg (Kotz) har kört Gotland-Ukraina ToR flera gånger. Tack alla för ert engagemang!

"En liten strimma av pressfrihet"

När pressfrihetens dag uppmärksammades den 3 maj, så delade Tommy Wahlgren från Gotlänningens tryckeri AB ut 25 000 kronor till Sofia Hoas, ordförande i Föreningen Svenskbyborna, bland annat för de veckorapporter som de lämnar från kriget i Ukraina och Gammalsvenskby.

Fotograf: Malin Stenström

Estlandssvensk släktdata lanserad

2022 lanserade Estlandssvenskarnas kulturförening (SOV) en historisk databas "Våra anor" för alla estlandssvenskar.

Dagömaterialen som matas in utgår från Jörgen Hedmans forskning om svenskbyborna kring Röicks socken och den svenska kapellförsamlingen i Kärrdal.

Tillgång till databasen ingår i medlemskapet i SOV såsom Föreningen Svenskbyborna. För att få sitt inloggningsuppgifter, fyll i formuläret "Ansökan till släktdatabasen Våra Anor".

www.estlandssvenskarna.org/

Runbjarn på väg till byn

Den 15 juni välkomnade ordförande för föreningen Svenskbyborna besättningen på Runbjarn till Visby. Det är en traditionellt byggd segelskuta från Runö. De seglade från Dagö och deras mål är Gammalsvenskby, via Donau, med ett vinterstopp i Budapest. Planen är att nå byn sommaren 2023, då de hoppas att det är fred.

Beställ böcker i vår webshop!

"Gammalsvenskby – Historien om Svenskarna i Ukraina." En gripande skildring av en folkspillras dramatiska liv.

"Banditer i byn – och andra texter"

Sigfrid Hoas berättar fängslande om sina barndomshistorier och egna upplevelser.

"Svenskbybornas ödesår 1939-45"

Om hur människorna i byn drabbades av utrensningar och tvångsförflyttningar.

"Spelet om svenskbyborna som inte stannade i Sverige" Hungersnöden och Stalintidens blodiga utrensningar 1929-31.

"Svenskbyborna som kom till Sverige efter Chrusjtjovs tövaderspolitik"

"Svenskbyborna 90 år i Sverige"

Reseskildringar från tiden när järnridån hade fallit och ögonvittnesskildringar från uppbrottsåret 1929.

"Svenskbysläkter"

Ett uppslagsverk för de svenska släkterna som varit bofasta i Gammalsvenskby fram till 1929.

Böckerna finns att köpa i webshoppen eller på Svenskbymuseet.
www.svenskbyborna.se